

Posudek vedoucího bakalářské práce
Smrt a pohřbívání v barokním Manětíně
Zuzana Martínková

Dějiny raně novověkého Manětína v nejširších socio-kulturních souvislostech náležejí k oněm početným desideratům nejen regionální historiografie – naopak historie smrti, umírání a pohřbívání patří mezi historiky od dob populární Arièsovy monografie a v českém prostředí průkopnických studií Pavla Krále k velmi oblíbeným tématům. Zuzana Martínková se proto v rámci této „konjunktury“ pokusila aplikovat závěry obecných výzkumů na manětínské maloměstské prostředí 17. a 18. století. Svou práci rozčlenila do čtyř hlavních kapitol, z nichž první se zabývá uvedením do problematiky s důrazem na pohřební ritus ve sledovaném barokním období, ve druhé komparativně sleduje manětínskou praxi, ve třetí analyzuje lokální kšafy a knihy zemřelých, aby se v kapitole čtvrté pokusila o sumarizaci příčin tehdejších úmrtí s akcentem na ty nejčastější. Již od první kapitoly prokazuje vynikající přehled dostupné recentní literatury, byť jen výlučně české – což je jistě škoda, jelikož řada anglicky nebo německy publikovaných prací, do naší mateřštiny zatím nepřeložených, přináší také velmi zajímavé a přínosné poznatky. Překonávání jazykových bariér by mělo být do budoucna pro studentku jistě motivací pro její odborný růst. Od první kapitoly, s pojednáním i o sociálním postavení zemřelého či charakteristicky barokním fenoménu náboženských bratrstev (k jejichž primárním úkolům náležela péče o nebožtíky) poté logicky přechází k manětínskému mikroprostředí. Tato druhá kapitola tvoří gros celé práce. Od stručného nastínění manětínské historie se Z. Martínková obratem dostává ke zdejším pohřebním místům, jednomu při kostele sv. Jana Křtitele, druhém při svatostánku sv. Barbory, stejně jako k mužům, kteří manětínské pohřby vedli – k farářům a děkanům. Osobně za velice zdařilé co do přinášených zjištění považuji podkapitolu o pohřbech s rozbohem jejich cen, pojednáním o hrobkách či o posledních věcech lidí zemřelých nestandardním způsobem. S ohledem na lokální význam světice a existenci jí zasvěceného kostela nemohlo v Manětíně chybět náboženské bratrstvo sv. Barbory, v předkládané práci rovněž adekvátně reflektované. Co naopak bohužel chybí – aniž by to ovšem byla vina studentčina výzkumu – je větší množství kšaftů manětínských měšťanů. V tomto směru se tedy nabízí otázka, zda je to jejich nedochováním, či zda spíš jejich pořizování v manětínském prostředí nebylo výjimečností, spojenou se speciálními okolnostmi (=otázka na autorku). Tristní, nikoli však překvapivé, je, že ani matriky nepřinášejí světlo do problematiky, na co se vlastně v barokním Manětíně především umíralo – faráři tyto údaje totiž v podstatě nezaznamenávali a spokojovali se s pouhým konstatováním odchodu svého farníka na onen svět a s příslušným datem. Teprve od konce 18. století (v čemž Manětín není výjimkou) nastává lepší situace a Z. Martínková tak může

sledovat, že tehdejší populaci trápil mj. tzv. psotník, neštovice, vodnatelnost, úplavice, souchotiny či sněť, že však nechyběly ani nehody s fatálními následky. Speciální pozornost věnuje dětské mortalitě a pokouší se i o její kvantitativní zpracování s následnou interpretací. Velkou pochvalu zaslouží velmi zdařilý závěr, kde se aspirantce skutečně podařilo shrnout nejdůležitější body jejího výzkumu. Prameny i literatura jsou vyčerpávající (pokud jde tedy o českou produkci, jak jsem již uvedl), obrazové přílohy vybrány pečlivě. Obzvláště vysoká je pak vedle jazykové stránky i kvalita poznámkového aparátu a především grafy, dokazující autorčinu precizní práci s prameny, zvláště s matrikami.

Celkově považuji bakalářskou práci Z. Martínkové za nadstandardní a doporučuji ji k obhajobě s hodnocením **v ý b o r n á**.

V Plzni 3. května 2015

Doc. PhDr. Jan Kilián, Ph.D.

